

Nr 465.

Av herr **Spångberg**, i anledning av Kungl. Maj:is proposition, nr 196, angående provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst.

I proposition nr 196 har Kungl. Maj:t föreslagit provisorisk avlöningsförbättring åt vissa befattningshavare i statens tjänst. Vid dess utformande synes departementschefen helt ha lämnat åsido de lönesänkningar här ifrågavarande grupper sedan 1923 utsatts för. Det låga belopp av 180 resp. 120 kronor, som föreslås, motiveras med, att "varje provisorium måste medföra en förskjutning av förutsättningarna för lönefrågornas fortsatta handläggning, som kan försvåra deras lösning. Ett villkor för att en provisorisk avlöningsförbättring skall kunna övervägas är att den av lönekommittén verkställda realprövningen skäligen kan väntas visa, att en viss höjning av den statliga lönenivån med hänsyn till utvecklingen inom övriga delar av arbetsmarknaden eller av andra skäl framstår såsom motiverad. Med hänsyn till här återgivna uttalande torde det vara på sin plats att erinra om de lönesänkningar som, trots löften i annan riktning, kommit statstjänarna till del.

Statstjänarna blevo aldrig fullt kompenserade för den med världskriget följande dyrtiden. Först år 1920 erhöles ett någorlunda men ej mot prisstegringen helt motsvarande dyrtidstillägg. Riksdagen lovade emellertid full lönekomensation snarast möjligt, vilket dock aldrig infriades. Tvärt om genomfördes 1923 en kraftig löneminskning genom en försämring av grunderna för dyrtidstillägget. Med då rådande prisindex togs ett belopp av c:a 30 miljoner om året från statstjänarnas löner. Sedan dess har på sätt här anförts statstjänarna berövats c:a 300 miljoner kronor av de löner, som de i relation till prisindexet faktiskt varit berättigade till.

När förslag om provisoriskt lönetillägg nu äntligen framlägges borde däri ha upptagits belopp, som fyllt berättigade anspråk från personalgruppernas sida, vilket icke är förhållandet med det nu framlagda förslaget.

I propositionen föreslås en lönedifferentiering efter befattningshavarnas barnantal. Denna är så avvägd, att ett tillägg av 120 kronor beräknas utgå för varje barn under 16 års ålder till ett antal av högst tre barn. D. v. s. de befattningshavare, som ej ha barn eller vilkas barn äro fyllda 16 år, skulle därmed erhålla mindre lön. Frågan om lämpligheten av ett dylikt lönesystem är föremål för utredning inom 1936 års lönekommitté. Departementschefen väntar att "ett principiellt avgörande i ena eller andra riktningen vid innevarande års riksdag skulle vara till väsentlig ledning för lönekommittén vid dess fortsatta arbete". Då några krav på en lönedifferentiering efter barnantal icke framställts från någon arbets- eller inkomstgrupp torde det vara högst olämpligt att med avseende

på beslutets principiella verkningar tillmötesgå departementchefens önskningsar. Statstjänarna ha, sedan proposition framlagts, även uttalat sig mot en löne-differentiering efter barnantal.

Även om man ställer sig förstående till tanken på lön efter barnantal i enlighet med satsen, "åt var och en efter hans behov", måste man rikta allvarliga anmärkningar mot det framlagda förslaget. Sålunda måste man fråga sig varför bidraget skall upphöra, då barnet fyllt 16 år. Ur försörjningssynpunkt är detta icke motiverat, emedan barnen vid 16 års ålder i regel torde sakna anställning och egen inkomst. Däremot äro barnen vid denna ålder minst lika dyra i underhåll, som vid tidigare år. Man står även frågande inför varför det skall sättas en gräns för barntillägg vid ett antal av tre barn. Slutligen kan man icke föreställa sig att en statstjänare med förståelse kommer att mottaga den löne-sänkning samma månad hans barn fyller 16 år, som skulle bli ett resultat av ett bifall till regeringsförslaget.

Bland här berörda personalgrupper ha ej framkommit några önskemål om en lönedifferentiering, som i propositionen föreslagits. Av de i denna medtagna uttalandena från personalorganisationerna saknas varje stöd för ett dylikt förfarande. Däremot är tidpunkten inne för genomförande av en löneförbättring i enlighet med statstjänarnas ur levnadssynpunkt, sedan flera år framförda berättigade krav. Denna löneförbättring bör givetvis i främsta rummet genomföras i syfte att förbättra de lägst avlönade befattningshavarnas lönevillkor. Vi anse att statstjänarna t. o. m. 10 löneklassen böra erhålla en löneökning av 396 kronor, vilket belopp bör kunna minskas med 12 kronor till 384 kronor för 11 löneklassen samt med ytterligare 12 kronor till 372 kronor i 12 löneklassen o. s. v. till man för högre lönegrader kommer till ett belopp sammanfallande med propositionens förslag, dock med den ändringen att detta ökas med ett belopp, som kan motiveras av ett inarbetande av barntilläggen i det fasta lönetillägget.

Med hänvisning till vad här ovan framhållits hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i det av regeringen framlagda förslaget (prop. 196) angående provisorisk avlöningsförstärkning åt vissa befattningshavare i statens tjänst, att löneförstärkning utgår med 396 kronor i löneklasserna 1—10 och med dem i fråga om lönebelopp jämställda befattningshavare, samt att för högre avlönade befattningshavare löneförstärkningen successivt minskas till belopp, som föreslagits i propositionen, med hänsyn tagen till att barntilläggen inarbetas i de fasta lönetilläggen.

Stockholm den 1 april 1937.

Aug. Spångberg.